

Sygn. akt I ACa 242/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Rygiel
Sędziowie:	<i>SSA Józef Wąsik (spr.)</i> SSA Piotr Rusin
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S.

o uchylenie uchwał

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 15 stycznia 2013 r. sygn. akt I C 638/12

oddala apelację i zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 100zł (sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I A Ca 242/13

UZASADNIENIE

Powódka M. K. w pozwie skierowanym przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S. domagała się początkowo uchylenia pięciu uchwał podjętych w dniu 15 czerwca 2012 r. przez walne zgromadzenie tej spółdzielni, ewentualnie ustalenia nieistnienia tych uchwał albo stwierdzenia ich nieważności. W toku postępowania cofnęła swoje pierwotne żądanie dotyczące uchwał w sprawie podwyżki opłat eksploatacyjnych i w sprawie miesięcznych odczytów liczników pobierania wody.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że zarząd spółdzielni zawiadomił członków spółdzielni o terminie posiedzenia walnego zgromadzenia, na którym podjęte zostały te uchwały, 14 dni przed tym posiedzeniem, a nie – jak nakazuje to przepis art. 8³ ust. 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych - co najmniej 21 dni przed terminem posiedzenia walnego zgromadzenia i zawiadomienie to nie zawierało informacji o miejscu wyłożenia sprawozdań i projektów

uchwał, które miały być przedmiotem obrad. Również na stronie internetowej spółdzielni nie zostały umieszczone informacje w tym przedmiocie. Zarzuciła również, iż podjęcie przez spółdzielnię uchwały w przedmiocie odmowy poddania się przez nią lustracji jest sprzeczne z treścią przepisu art. 91 § 1 ustawy prawo spółdzielcze, który nakłada na spółdzielnię obowiązek poddania się przynajmniej raz na 3 lata lustracyjnemu badaniu legalności, gospodarności i rzetelności całości jej działania tym bardziej, że pozwana spółdzielnia od początku jej powstania, tj. od 1993 r. nigdy nie była lustrwana. Nadto podniosła, iż uchwała w sprawie zmiany statutu spółdzielni nie ma mocy obowiązującej, skoro nie określa w sposób szczegółowy, które postanowienia statutu przestają obowiązywać.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Zarzuciła, iż powódce nie przysługuje legitymacja czynna do wystąpienia z powództwem przeciwko niej, gdyż nie jest członkiem pozwanej spółdzielni. Powódka nie złożyła bowiem deklaracji przystąpienia do Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S., zaś fakt, iż jej zmarły mąż W. R. złożył taką deklarację i uzyskał członkostwo w spółdzielni nie świadczy o tym, iż również powódka została przyjęta w poczet jej członków tym bardziej, że prawo do członkostwa w spółdzielni nie wchodzi w skład spadku po zmarłym. Strona pozwana podniosła również, iż powódka nie udowodniła, że posiada interes prawny w wytoczeniu przedmiotowego powództwa podkreślając jednocześnie, iż podjęte w dniu 15 czerwca 2012 r. uchwały są zgodne z postanowieniami statutu spółdzielni, nie godzą w interesy spółdzielni i nie krzywdzą jej członków, zaś powodem zainicjowania przez powódkę przedmiotowego postępowania jest jedynie fakt jej skonfliktowania z członkami spółdzielni. Wskazała, iż zawiadomiła członków spółdzielni o terminie posiedzenia walnego zgromadzenia zgodnie z postanowieniami § 44 pkt 6 statutu spółdzielni.

Sąd Okręgowy w Tarnowie wyrokiem z dnia 15 stycznia 2013r ustalił, że nieważne są uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S. z dnia 15 czerwca 2012r w przedmiocie zlecenia nowelizacji statutu oraz wystosowania pisma na policję w sprawie kontroli klatki schodowej w bloku 46 oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 300 zł.

Za podstawę rozstrzygnięcia przyjął następujący stan faktyczny:

W dniu 16 grudnia 1997 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa Osiedle (...) w S. wystawiła zaświadczenie, w którego treści zawarte zostało następujące stwierdzenie: „Decyzją Walnego Zebrania członków z dnia 6.10.1993 r. oraz decyzją Zarządu Spółdzielni z dnia 2.01.1994 r. Pan/Pani R. – W. – M. zamieszkały przy ul. (...) został przyjęty w poczet członków Spółdzielni Mieszkaniowej osiedle (...) w S.” oraz zapis: „powyższe warunki przyjmują członkowie:”. Pod dokumentem tym podpisy złożyli W. R., z adnotacją „data i podpis członka” i M. R. z adnotacją „współmałżonka”.

Pismem z dnia 1 czerwca 2012 r. Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S. zawiadomił członków spółdzielni, iż w dniu 15 czerwca 2012 r., na I piętrze Biblioteki Publicznej, o godzinie 16.30, a w przypadku braku frekwencji o godzinie 17.00, odbędzie się walne zebranie członków spółdzielni. Nadto w piśmie tym wskazano, iż przedmiotem obrad będzie wybór przewodniczącego i sekretarza, wybór komisji uchwał i wniosków, sprawa ocieplenia bloków, dyskusje i wolne wnioski oraz podjęcie uchwał i wniosków. Zgodnie z § 44 ust. 6 statutu pozwanej spółdzielni „o czasie, miejscu i porządku obrad walnego zebrania członków spółdzielni zainteresowani powinni być zawiadomieni na piśmie co najmniej 14 dni przed terminem jego zwołania”.

W dniu 15 czerwca 2012 r. odbyło się walne zgromadzenie spółdzielni. W zgromadzeniu tym uczestniczyło 11 członków spółdzielni spośród 22 uprawnionych, w tym powódka M. K. i żona wiceprezesa spółdzielni (...). Na zgromadzeniu tym podjęto uchwały w przedmiocie odczytów liczników, zlecenia nowelizacji statutu, podwyżki eksploatacyjnego i wystosowania pisma na policję w sprawie kontroli klatki schodowej w bloku nr 46. Nie podjęto natomiast, z uwagi na brak wymaganej większości głosów, uchwały w przedmiocie zgłoszenia spółdzielni do lustracji – za uchwałą tą oddany został 1 głos, przeciw 7 głosów i 3 wstrzymujące głosy.

Powódka zwracała się do zarządu pozwanej spółdzielni o wydanie jej protokołu obrad walnego zgromadzenia z dnia 15 czerwca 2012 r. oraz kopii lub odpisów uchwał podjętych w tym dniu, lecz strona pozwana odmawiała ich wydania uzasadniając to początkowo tym, iż powódka w związku ze śmiercią męża nie wskazała pełnomocnika, który byłby podmiotem uprawnionym do otrzymania żądanej przez nią dokumentacji, a następnie nieuaktualnieniem przez

powódkę zmiany danych osobowych. Ostatecznie strona pozwana poinformowała powódkę, iż może zapoznać się z tymi dokumentami w siedzibie spółdzielni.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zalegających w aktach sprawy. Dokumenty te nie były kwestionowane przez strony i sąd uznał je w całości za wiarygodne.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie. Odnosząc się do członkostwa powódki w pozwanej Spółdzielni Sąd Okręgowy stwierdził, że wydane przez pozwaną spółdzielnię w dniu 16 grudnia 1997r. zaświadczenie budzi wątpliwości, co do tego czy wskazane w nim decyzje pozwanej spółdzielni z dnia 06.10.1993 r. i z dnia 02.01.1994 r., w przedmiocie przyjęcia w poczet członków tej spółdzielni, dotyczyły zarówno powódki jak i jej zmarłego męża – W. R., czy też wyłącznie W. R.. Jakkolwiek bowiem pismo to adresowane jest do M. i W. R. i zawarty został w nim zapis, iż wskazane w nim warunki „przyjmują członkowie”, co wskazywałoby, iż oboje małżonkowie zostali przyjęci w poczet członków pozwanej spółdzielni, to nie sposób jednocześnie nie zauważyć, iż w jego pkt I widnieje zapis „został przyjęty”, zaś w miejscu wyznaczonym na złożenie podpisu przez członka widnieje jedynie podpis W. R., co z kolei sugerowałoby, iż tylko jeden z małżonków stał się członkiem pozwanej spółdzielni. Dokument ten nie może zatem stanowić samoistnej podstawy do ustalenia, iż powódka jest członkiem pozwanej spółdzielni.

Niemożliwym jest również ustalenie członkostwa powódki w pozwanej spółdzielni w oparciu o jej deklarację członkostwa, skoro deklaracja przystąpienia do spółdzielni, po jej podpisaniu przez przystępującego do spółdzielni, zostaje pozostawiona w aktach spółdzielni, a zatem dokument ten nie znajduje się w dyspozycji członka spółdzielni, w tym przypadku – w dyspozycji powódki.

Ustalenia odnośnie tego, iż powódka jest członkiem Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S., zdaniem Sądu I Instancji można było poczynić na podstawie innych dowodów i okoliczności, wskazujących na powstanie stosunku członkostwa spółdzielni, jakimi są np. uczestnictwo członka w organach spółdzielni (por. wyr. SN z dnia 10 maja 1968 r. I PR 69/68, OSNCP 1969, poz. 53). Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż strona pozwana do czasu zainicjowania przez powódkę przedmiotowego postępowania nie kwestionowała jej członkostwa w pozwanej spółdzielni. Zawiadomiła bowiem powódkę o posiedzeniu walnego zgromadzenia, które odbyło się w dniu 15 czerwca 2012 r. i nie kwestionowała udziału powódki z tym zgromadzeniem. Również odmowę udzielenia powódce kopii żądanych przez nią dokumentów nie uzasadniała brakiem członkostwa powódki w spółdzielni, lecz innymi okolicznościami, a ostatecznie wyraziła zgodę na zapoznanie się przez powódkę z tymi dokumentami w jej siedzibie.

Nadto Sąd zauważył, iż w poprzednich latach strona pozwana nie kwestionowała praw powódki jako członka spółdzielni i wszystkie te okoliczności pozwalają na ustalenie iż powódka była i jest obecnie członkiem Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S., zaś zarzut strony pozwanej odnośnie braku legitymacji czynnej po stronie powódki, sformułowany nota bene nie w odpowiedzi na pozew, lecz dopiero w kolejnym jej piśmie procesowym, został sformułowany wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania.

W ocenie Sądu Okręgowego zachodzą podstawy do ustalenia nieważności uchwał dwóch uchwał. Strona pozwana przyznała bowiem, iż zawiadomiła członków spółdzielni o obradach walnego zgromadzenia na 14 dni przed terminem jego posiedzenia, a nie jak nakazuje to przepis art. 8³ ust. 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, co najmniej 21 dni przed terminem posiedzenia. Nadto, uchybienie to miało wpływ na wynik głosowania. Stwierdzenie nieważności uchwał sprawia, że brak jest podstaw do uwzględnienia żądania ich uchylenia bądź też stwierdzenia ich nieistnienia.

Natomiast uchwała w przedmiocie zgłoszenia spółdzielni do lustracji okazała się nieistniejąca, gdyż za uchwałą tą głosowała tylko jedna osoba.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zasądzając od strony pozwanej, stosownie do stopnia w jakim przegrała sprawę, na rzecz powódki kwotę 300 zł tytułem zwrotu części tych kosztów.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego - art. 246 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c, polegające na dowolnym przyjęciu, że powódka jest członkiem pozwanej Spółdzielni, pomimo braku w aktach sprawy dokumentu deklaracji członkowskiej oraz nie przeprowadzeniu na tą okoliczność dowodów z zeznań świadków lub przesłuchania stron;

2. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że powódka jest członkiem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S.;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 16 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo Spółdzielcze przez jego niezastosowanie;

- art. 42 § 2 Prawa Spółdzielczego przez jego niewłaściwe zastosowanie.

Na tej podstawie strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie pkt. I i III i orzeczenia przez oddalenie powództwa również w zaskarżonej części oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, względnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia w pkt. I i III i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Tarnowie.

Sąd Apelacyjny w Krakowie po rozpoznaniu apelacji zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd I Instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za swoje oraz trafnie zastosował przepisy prawa materialnego i procesowego.

Istota sporu sprowadza się rozstrzygnięcia, czy powódka jest członkiem Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S.. Sąd w całości podziela ustalenia i argumentację Sądu I Instancji przemawiające za uznaniem, iż powódce przysługuje przymiot członkostwa w pozwanej Spółdzielni.

Przemawia za tym przede wszystkim wydane przez Spółdzielnię w dniu 16 grudnia 1997r. zaświadczenie o treści: „Decyzją Walnego Zebrania członków z dnia 6.10.1993 r. oraz decyzją Zarządu Spółdzielni z dnia 2.01.1994 r. Pan/ Pani R. – W. – M. zamieszkały przy ul. (...) został przyjęty w poczet członków Spółdzielni Mieszkaniowej osiedle (...) w S.” oraz zapis: „powyższe warunki przyjmują członkowie:”. Pod dokumentem tym podpisy złożyli W. R., z adnotacją „data i podpis członka” i M. R. z adnotacją „współmałżonka”.

Należy zwrócić uwagę, że zaświadczenie to zostało złożone na standardowym formularzu, na którym wypełniono puste rubryki, zatem treść stałych zwrotów w tym brak właściwej koniunkcji, liczby („został przyjęty w poczet członków”), czy określeń osób w miejscach przeznaczonych do podpisów („podpis członka”, „podpis małżonka”) nie można uznać za decydującą. Istotą tego dokumentu jest skierowanie przez zarząd Spółdzielni działający kolegialnie (dwóch członków zarządu), a więc w umieniu Spółdzielni oświadczenia wiedzy o przyjęciu W. R. i M. R. w poczet członków Spółdzielni w oparciu o dwie poprzedzające to oświadczenie decyzje organów Spółdzielni, a to: uchwałę Walnego Zgromadzenia z 6.10.1993r oraz uchwałę zarządu z 2.01.1993r. Na dokumencie tym podpisali się oboje małżonkowie.

Nieznacne wątpliwości, jakie nasuwa treść tego dokumentu, usuwa ostatecznie analiza pozostałych okoliczności faktycznych podniesionych w uzasadnieniu przez Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego, iż członkostwo w spółdzielni można ustalić na podstawie innych dowodów i okoliczności, niż deklaracja przystąpienia i uchwała o przyjęciu w poczet członków - wskazujących na powstanie stosunku członkostwa spółdzielni, jakimi są np. uczestnictwo członka w organach spółdzielni (por. wyr. SN z dnia 10 maja 1968 r. I PR 69/68, OSNCP 1969, poz. 53).

Należy mieć zatem na uwadze, że strona pozwana do czasu zainicjowania przez powódkę przedmiotowego postępowania nie kwestionowała jej członkostwa w pozwanej spółdzielni. Zawiadomiła powódkę również o

posiedzeniu walnego zgromadzenia, które odbyło się w dniu 15 czerwca 2012 r. i nie kwestionowała udziału powódki z tym zgromadzeniem. Również odmowę udzielenia powódce kopii żądanych przez nią dokumentów nie uzasadniała brakiem członkostwa powódki w spółdzielni, lecz innymi okolicznościami, a ostatecznie wyraziła zgodę na zapoznanie się przez powódkę z tymi dokumentami w jej siedzibie. Wreszcie w poprzednich latach strona pozwana nie kwestionowała praw powódki jako członka spółdzielni.

Konkludując należy przyjąć, że wszystkie wskazane wyżej okoliczności faktyczne, pozwalają na ustalenie iż powódka była i jest obecnie członkiem Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle (...) w S., zatem zarzut strony pozwanej odnośnie braku legitymacji czynnej po stronie powódki jest bezzasadny.

Powódka ma zatem interes prawny oraz uprawnienie procesowe do zaskarżenia przedmiotowych uchwał.

Przepis art. 8³ ust. 6 Ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2007 r. nr 125, poz. 873, ze zm.) stanowi, iż „O czasie, miejscu i porządku obrad walnego zgromadzenia lub jego części zawiadamia się wszystkich członków na piśmie co najmniej 21 dni przed terminem posiedzenia walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części. Zawiadomienie powinno zawierać czas, miejsce, porządek obrad oraz informację o miejscu wyłożenia wszystkich sprawozdań i projektów uchwał, które będą przedmiotem obrad oraz informację o prawie członka do zapoznania się z tymi dokumentami”. W myśl natomiast ust. 7 tego przepisu „Walne zgromadzenie może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członków w terminach i w sposób określony w ustawie”. Nadto w art. 9 ust. 1 ustawy z 14 czerwca 2007 r. wskazano, że „Spółdzielnie istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy dokonują zmian swoich statutów nie później niż do dnia 30 listopada 2007 r. Zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego tych zmian spółdzielnie dokonują w ciągu 30 dni od dnia podjęcia uchwały, nie później niż do dnia 30 grudnia 2007 r., stosownie do wymagań tej ustawy i w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze”.

W razie braku regulacji statutowych dostosowujących regulacje wewnątrzspółdzielcze do rozwiązań nowej ustawy zastosowanie znajdują wprost przepisy ustawy. Zatem pogląd pozwanej spółdzielni, iż w kwestii tej wiązały ją postanowienia jej statutu, jest nie do zaakceptowania.

Należy też zwrócić uwagę, że porządek obrad, o którym Spółdzielnia poinformowała członków był bardzo ogólnikowy, gdyż nie podano liczby ani zakresu przedmiotowego uchwał, które miały być przedmiotem obrad, a jedynie wskazano, iż przedmiotem obrad będzie „podjęcie uchwał i wniosków”, jak również nie umieszczono w tym ogłoszeniu informacji o miejscu wyłożenia projektów uchwał, mających być przedmiotem obrad oraz informacji o prawie do zapoznania się z tymi dokumentami. Prowadzi to do wniosku, że walne zgromadzenie pozwanej spółdzielni, które odbyło się w dniu 15 czerwca 2012r., zwołane zostało w sposób sprzeczny z ustawą o spółdzielniach mieszkaniowych oraz że podjęte na nim uchwały zapadły w sprawach, co do których członkowie spółdzielni nie zostali należycie poinformowani. W obradach walnego zgromadzenia wzięła udział jedynie połowa jej członków, spośród uprawnionych do głosowania. Nie można zatem wykluczyć, że gdyby członkowie z odpowiednim wyprzedzeniem i w sposób bardziej konkretny byli zawiadomieni o terminie porządku obrad, wynik głosowania nad zaskarżonymi uchwałami byłby inny.

Mając na uwadze przedstawione argumenty Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc.

Ponieważ powódka działała bez profesjonalnego pełnomocnika Sąd przyznał jej z urzędu koszty stawiennictwa na rozprawę apelacyjną w kwocie 100 zł na podstawie art. 98 kpc.